

U knjizi su još neki sudovi preopćeniti, a neke stilizacije nisu posve sretne. Tako posebno pada u oči tvrdnja: »Doista sv. Pričest vjernika nije integralni, nego sastavni dio sv. Mise« (str. 186). U prethodnoj, od nekih napadanoj rečenici s biblijske je, liturgijske i dogmatske strane sasvim tačno općenito rečeno, da je sv. Pričest integralni dio sv. Mise, pa ne treba lučiti smisao sv. pričesti misnika s obzirom na samu Misu. To je dijeljenje i dovelo do anomalija koje su sada po svijetu skoro posve iščezle pa se vjernici redovito pričešćuju zajedno s misnikom.

Neka ovo malo opaski pokaže s koliko je pažnje knjiga proučena, kako bi se mogla ista svima s uvjerenjem preporučiti, da je svakako nabave i njom se što više okoriste. Zaista smo je trebali i piscu od srca hvala.

o. M. KIRIGIN OSB

DRUKČIJI OD DRUGIH; BOLJI OD DRUGIH

(Svećeničko »posavremenjenje«)

Nema goreg, ni po Božju stvar i svećenički ugled fatalnijeg, sofizma, nego kad kažu, da svećenik mora u svemu biti kao i drugi ljudi. Svagdje s njima. U svemu njima jednak. Tako će se, tobože, najlakše približiti svijetu i moći će ga predobiti — za Boga.

A to nam kažu falsifikatori velike ideje crkvenog posavremenjenja. Njezini falsifikatori. Jer, ona je sve prije nego to.

Svećenik nikada ne smije biti kao drugi ljudi, ako hoće da bude svećenik. Ne smije, baš jer je svećenik. Čovjek, koji predstavlja Božje ideale. Čovjek, koji posvećuje. Ne može posvećivati, ako sam nije svet. A ne može biti svet, ako je kao i drugi. Tko je kao i drugi, on spada u masu: u običnjake; u ljude prosječnog kalibra. A takvi ne vode, ne imponiraju, ne inspiriraju. Njih drugi moraju voditi; njima drugi moraju svijetliti. Bolji od njih. Viši od njih. Drukčiji od njih. To je zakon elementarne psihologije čovjeka. I religiozne psihologije. Nije samo propis zakonodavstva; ni onog sinajskog: »Sveti budite, koji nosite posuđe Gospodnje!« (Iz. 52, 11.; Lev. 21, 6, 8.); ni onog evanđeoskog: iz Kristove besjede na Posljednjoj večeri i iz Pavlovih pastoralnih poslanica.

Ne treba toga nikome dokazivati, tko ima oči, a imalo je iskren. Iskren prema sebi, u prvom redu. Treba se samo zamisliti u konkretnu situaciju svećenika, koji hoće da bude u svemu kao i drugi. Njegov će svećenički moralni auktoritet biti jednak nuli. Idi s drugima u krčmu i u kavanu, pa ćeš brzo doživjeti, da će te koja razjarena žena popljuvati, kad dođe, da iz nje odvuče svoga muža kući. Reći će ti: »Stid Vas bilo! Zar je vama kao svećeniku mjesto među ovim pijanicama i lolama!« Prisustvuj svakoj kinskoj predstavi i svakoj sportskoj utakmici, pa će te sav svijet smatrati običnim bonvivanom, besposlenjakom, praznoglavcem, mondencem. Pokaži se na plaži među polugolim kupačicama, pa ti više nijedna žena, što ide u crkvu i što se ispovijeda, ne će nazvati: »Hvaljen Isus!« na ulici. Hodaj po svatovima, pjevaj svatovske pjesme i pravi svatovske šale sa djeverušama i pijanim kumovima, pa će, već sutra, sve majke zabranjivati svojim kćerima, da ti dolaze na vjeronauk i da se viđaju oko župskog ureda. Vozikaj se naokolo u autu, u šoferskoj bluzi i u košulji bez rukava, pa će tvoj svećenički auktoritet brzo

spasti na razinu onoga šoferskog ili turističkog. Bit ćeš, dakako, — u svakome od tih slučajeva, — drugima jednak, ali zato će i tvoj auktoritet biti isti kao i auktoritet druge, gradske, »gospode« ili drugih, seoskih, »momaka«. Bit ćeš u svim očima običnjak, »muškarac kao i drugi«, čovjek s ulice. I manje nego običnjak. Od drugih običnjaka ljudi barem ništa drugo ni ne očekuju. A ti bi imao biti nekakav vođa i uzor. Nekakav posvetitelj. A nijesi. Izdao si ideal; iznevjerio nade. Karikaturi si. Pikanterija si. Izrod si. Propalica si.

Tako je! Ljudima ne imponiraju oni, koji su kao i oni; ljudima imponiraju oni, koji su drukčiji, veći, bolji, od njih. Samo takvi mogu biti domaćini, učitelji, vođe, uzor, velikani, sveci. U takve ljudi gledaju s počitanjem, njih slušaju, do njih drže, za njima polaze, njima vjeruju, u njih se pouzdaju. Samo takvi im mogu nešto dati. Nešto, što oni nemaju.

Drugim riječima: auktoritet, — i svećenički auktoritet, — valja otkupiti napuštanjem i žrtvovanjem običnosti. Valja se vinuti u više sfere; ispeti se nad druge; uvrstiti se u elitu; postati iznimka; naći se u manjini: među »gospodom« duha. Među onima, koji ne rade ono, na što ih nagoni instinkt, nego ono, na što ih pozivaju ideali i — milost.

Slobodno napravimo smotru među svećenicima, koje poznajemo! Odmah ćemo vidjeti, da oni, u koje se gleda, koje se cijeni, kojima se ide po savjet i na ispovijed, nijesu svećenici običnih, lajičkih, manira, nego svećenici neobičnih, specifičnih, manira: na kojima se odmah vidi da su nešto drugo od svijeta sa korza, iz kavane, iz društva. Ljudi, koji drukčije gledaju od drugih, drukčije idu ulicom, drukčije govore, drukčije reagiraju na događaje, drukčije se vesele. Ljudi drukčijeg stila; ljudi s drugim odgojem; ljudi iz višeg svijeta. Tko im pristupa, mora im pristupiti s drukčijim namjerama i u drukčijem raspoloženju od onoga, s kojim pristupa k čovjeku iz mase. Na svećenika se postavljaju zahtjevi, koji se na druge ne postavljaju; od njega se očekuje više nego od drugih. U pogledu pobožnosti i u moralnom pogledu prije svega. Baš kao što se postavljaju i na jednu redovnicu. Naopako, da se naše redovnice stanu vladati na ulici, kao što se vladaju svjetske djevojke, udavače, pa i one dobre!

Posavremenjenje, koje Crkva danas propovijeda, posve je druge naravi. Nije ono lajicizacija. Tko ga tako shvaća, iskrenuo ga je u ono, što je njegova protivnost i negacija. Posavremenjenje, za koje Crkva danas pledira, to je moralni auktoritet klera; to je njegova duhovna privlačnost. Auktoritet i privlačnost, koja ga približuje svim ljudima dobre volje; koja mu otvara vrata u svijet. Da u njega uđe. Ali ne kao njemu jednak, nego kao od njega bolji. I da kao takav učini i svijet boljim. Da svijetu postane senzacija, ali senzacija po svojoj duhovnoj nadmoćnosti. Senzacija i atrakcija. Ali senzacija i atrakcija po plemenitosti duše, po požrtvovnosti i energiji, po vladi nad sobom, po finoći manira, po, što vidljivijoj, emancipaciji od materijalnoga. Svećenik treba da govori s ljudima, on valja da ulazi u svijet, on ne smije da bježi od grješnika. On mora biti čovjek. Ali Božji čovjek, »homo Dei«. Čovjek, koji svjedoči za pravdu i istinu, koji tvori ljubav, koji sve one, s kojima se susreće, duhovno oplemenjuje, podiže, preporada, izbavlja od robovanja zlu i grijehu.

Posavremenjenje, koje Crkva danas propovijeda, — koje ona preporučuje i svome svećenstvu, — to je izlazak iz »ghetta«, iz izolacije, iz kastinstva, iz klerikalne krutosti, ali nije izlazak iz duhovne superiornosti, iz plemenite rezerve, iz sfere ozbiljnosti, samozataje, savršenosti, svetosti.

Ima mnogo točaka iz našega svećeničkoga života, gdje su ove refleksije aktualne. Od svećeničke molitve, pa sve do svećeničke konverzacije, zabave, nošnje. Ako se na nama odmah ne vidi, — i na ulici, i na putu, i u razgovoru, — da smo svećenici, — da smo drukčiji, veći i bolji od drugih — sasvim smo krivo i shvatili i primijenili princip posavremenjenja Crkve i kršćanstva. Učinili smo od njega baš ono, što to posavremenjenje hoće da spriječi. Ubili smo svoj svećenički auktoritet; svezali smo sebi i ruke i noge za rad na apostolatu; prerezali smo sve veze s ljudima, koji traže Boga; postali smo hladne zvijezde, hladna svjetla, i sô, koja je obljutavila (Mat. 5, 13—16; Mark. 9, 49; Luk. 14, 34, 35).

Saborska parola nije: »kao i drugi«. Saborska je parola: »drukčiji od drugih; bolji od drugih!« U služenju, razumije se. U ljubavi i spasavanju, razumije se! C.

MOLITVA ZAJEDNICE

Obzirom na veliku pastoralnu važnost »Molitve zajednice« (čl. 52 L. K.), smatram da je korisno i potrebno iznašati primjedbe i prijedloge, kako bi konačni tekst bio što svrsishodniji.

Jasno je, da Molitva zajednice treba da se sastoji od nepromjenjivog i od promjenjivog dijela, jer sve nakane navedene u čl. 52. Uredbe o sv. liturgiji mogu biti dijelom stalne, a dijelom promjenjive.

U slijedećem obrascu prikazane su stalne nakane prema čl. 53 L. K. dopunjene onim molitvama iz kanona, za koje se pretpostavlja da će se uvijek moliti tiho. Radi njihove pak važnosti koja im je data uvrštenjem u kanon, potrebno je da budu na drugi način naglašene. — Na taj način Molitva zajednice postaje pravi »Mali kanon vjernika«, kojega zamišljam ovako:

* * *

(1) Za svetu Tvoju Crkvu, da se dostojiš na slavu Imena Svojega upravljati je, ujediniti i po svemu svijetu raširiti, da svi ljudi spoznaju istinu i postignu mir na zemlji i život vječni na nebesima — molimo Te, Gospodine, smiluj se! (molimo Te,..... ili onako kako najbolje odgovara mentalitetu dotičnog kraja).

(2) Za poglavicu apostolskoga, papu našega.....- nasljednika apostolskoga biskupa našega..... i sve njegove svećenike, da vođeni Duhom Svetim Tvojim tako služe narodu Božjemu, da svi stignu u obećanu nebesku domovinu: —

(3) Za sve poslenike u Tvojim Crkvi, da porastu svetošću i brojem i revno navješćuju riječima i djelima Tvoje Evandjelje spasenja i mira svojoj braći: —

(4) Za sve upravitelje država i za njihova poglavarstva i oblasti, da Bog i Gospodin naš upravi njihov duh i srce prema svojoj volji, nama na trajan mir: —